

NOTAT

om

grænserne for overladelse af sager og sagsområder til de færøske myndigheder af hensyn til rigsheden og særlige bestemmelser i grundloven

1. Indledning

Det færøske landsstyre har tilkendegivet overfor regeringen, at de færøske myndigheder ønsker at overtage yderligere sager og sagsområder med hertil knyttet økonomisk ansvar. På den baggrund har det færøske landsstyre og regeringen i fællesskab udarbejdet forslag til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

Formålet med lovforslaget er at etablere et retligt grundlag, der vil medføre, at de færøske myndigheder vil kunne overtage den lovgivende og udøvende magt på Færøerne inden for samtlige sager og sagsområder, medmindre hensynet til rigsheden eller særlige bestemmelser i grundloven udelukker en sådan overtagelse.

Regeringen har derfor i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget overvejet, i hvilket omfang hensynet til rigsheden eller særlige bestemmelser i grundloven efter regeringens opfattelse kan antages at sætte grænser for adgangen til at overføre yderligere sager og sagsområder til de færøske myndigheder.

Da spørgsmålet er af principiel og afgørende betydning for fastlæggelsen af de meget vidtgående rammer for de færøske myndigheders kompetence, som lovforslaget vil medføre, er der i det følgende en udførlig gengivelse af regeringens overvejelser herom.

2. Kort om lovforslagets ordning

Lovforslaget omfatter efter § 1, stk. 1, som udgangspunkt samtlige sager og sagsområder. For disse sager mv. gælder efter lovforslagets § 2, stk. 1, at de overgår til de færøske myndigheder på tidspunkter, der fastsættes af de færøske myndigheder. For visse sagsområder mv., der er nærmere opregnede på den som bilag til loven tilføjede liste I, er det dog i lovforslagets § 2, stk. 2, fastsat, at de overgår på tidspunkter, der fastsæt-

tes af de færøske myndigheder efter forhandling med de danske myndigheder.

Udgangspunktet om, at lovforslaget omfatter samtlige sager og sagsområder, er fraveget ved forslagets § 1, stk. 2.

I lovforslagets § 1, stk. 2, er der opregnet en række sager og sagsområder, der ikke omfattes af loven. Baggrunden for, at disse sager mv. ikke omfattes af loven, er, at hensynet til rigsheden og særlige bestemmelser i grundloven efter regeringens opfattelse udelukker, at de færøske myndigheder kan overtage de pågældende sager mv. Det drejer sig om følgende sager og sagsområder:

- Statsforfatningen
- Statsborgerskab
- Højesteret
- Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik
- Valuta- og pengepolitik

3. Hensynet til rigsheden og særlige bestemmelser i grundloven

3.1. Indledning

Nedenfor i pkt. 3.2-3.4 vurderes det, i hvilket omfang hensynet til rigsheden samt en række grundlovsbestemmelser om visse, nærmere angivne anliggender, sætter retlige grænser for, hvilke sager mv. der kan overlades til de færøske myndigheder.

Herefter vurderes det i pkt. 3.5, hvilken betydning bestemmelsen i grundlovens § 3, 1. pkt., hvorefter den lovgivende magt er hos regeringen (kongen) og Folketinget i forening, kan have for det rejste spørgsmål.

En sammenfatning af regeringens vurdering er gengivet i pkt. 3.6.

3.2. Udtrykket »rigsheden«

Grundloven anvender ikke udtrykket rigsheden (eller rigsfællesskabet). Der findes heller